

ritkán eredményes, hiszen a gyermeket nagyon sok szál fűzi szüleihez. A családi tragédiák káros hatását *Pestalozzi* szavaival jellemzi: „... az ilyen nevelésben részesült gyermek lehet jó művész, jó katona, pap, tudós, de boldog, egyszerű ember csak nehezen lesz.“

Masznik Lajos.

Zeitschrift für angewandte psychologie und charakterkunde. Bd. 50. (1936.)

Hetzer, Hildegard: Psychologische Begutachtung miszhandelter Kinder. (209—250. l.) A gyermek testi vagy lelki kinzása törvénybe ütköző cselekmény. Az ilyen helytelen nevelésnek sok káros testi és lelki következménye lehet. A testi károsodás megállapítása az orvosok feladata. A pszichológus dolga az előálló lelki károsodás létezésének és mérvének megállapítása, hogy ezáltal lehetővé váljék a gondos és pedagógiailag helyes mérték megadása a gyámhatóságok és büntetőbírák részére. *H. Hetzer* 120 fiatal, 2—15 éves helytelenül nevelt gyermeket figyelt meg. A közölt példákön láthatjuk, hogy a szülők durva bánása volt káros hatással a gyermekre. A gyermekek a szülői környezetből gyermekotthonba kerültek, ahol *H. Hetzer* gondos megfigyelés alatt tartotta őket. Az esetek részletes lélektani analízise mellett rávilágít a helytelen nevelés következményeire is. Összefoglalva ezek a következők: 1. A bűnösség tudata: maga a gyermek minden tettét helytelennek érzi. Következésképpen ez a sok ok nélkül kapott büntetésnek, és oly erős nyomás, amely alól csak nehezen tud a gyermek felszabadulni. 2. A bizalmatlanság. A legfőbb rosszul kezelt gyermek kételkedik más emberek jóindulatában. Gyakori következmény a számító előzékenység vagy az ellenséges magatartás. 3. A lelki egyensúly megrázkódtatása különböző mértékben következhet be. 4. A gyermek továbbra is nehezen nevelhetővé válik, ami gyakran a lelki egyensúly megrázkódtatásának következménye. 5. Az erőltetett hallgatás. Az átszenvedett büntetések hatásaképpen a gyermek gyakran évekre nyúló makacs hallgatásba burkolódik és minden kérdezősködésnek mereven ellenszegül. *H. Hetzer* dolgozatának utolsó részében a rosszul nevelt gyermeknek a szülőkhöz való ragaszkodását tárgyalja. Megállapítja, hogy a ragaszkodás a legkülönbözőbb motivumokból eredhet és legkevésbé sem bizonyítéka annak, hogy a szülők a gyermeket szeretettel és helyes mértékkel kezelik, sőt bizonyos körülmények között éppen az ellen szól, úgyhogy ez a ragaszkodás csak az összes körülmények pontos tisztázása után szolgálhat a szülők felmentésének alapjául.

Masznik Lajos.

Kereskedelmi szakoktatás. 1936—37. évf. 1—4. szám.

A folyóirat hasábjairól a korábbi évfolyamokat jellemző vitairatok — tekintettel a tanügyi felsőbbség részéről beigért tantervrevizióra — hiányoznak. *Tarnay Kálmán* kereskedő tanonciskoláink helyzetével és bajaival foglalkozik. A kereskedelmi szakoktatásnak ez a legelhanyagoltabb ága; szemlét tartva az iskolák felett, sajnálattal állapítja meg, hogy még nagyobb vidéki városok nem oldották meg a tanoncoktatást. Statisztikai táblázatok szerint a tanoncok létszámában a háború után nagyarányú visszaesés következett be. Kútforrása a bajoknak a tanoncszerződések nem kötelező volta, amellyel az iskolák nem kötelező látogatása jár. Baj azután, hogy ezeknek az iskoláknak három felettes hatósága van. Az iskolalátogatás kötelezővé tételével s a tanonciskoláknak a Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Országos Egyesülete körüli

tömörítésével gondol a szerző a bajokon segíthetni. *Bartócz József* diákszociográfiai cikke nagyjelentőségű kezdeményezés s lebilincselő adatokat közöl. Módszerének ismertetése után a veszprémi felső kereskedelmi iskolai tanulók szociális viszonyait, szórakozásainak fajait mutatja be. A szülők előképzettségét párhuzamba állítja a tanulmányi eredménnyel. Vizsgálatát aztán kiterjeszti az összes felső kereskedelmi iskolákra. *Szirmai Gina* Svájc középfokú női ker. iskoláival foglalkozva megállapítja, hogy a nők szakoktatásának nálunk is a férfiakétól eltérőnek kell lennie. *Pintér Jenő* a nemzeti tárgyaknak a szakképzésben való szerepére mutat rá. Az általánosan művelő tárgyak között ezeknek különös helyük van, hiszen a jellemképzést, a felelősségérzetet s emelkedett gondolkodást mozdítják elő. Az iskolai élet beható ismerete s pedagógiai mélyenlátás jellemzi *Eckert Elek* tanulmányát az osztályozás problémájáról. Az osztályozás fontosságával s különböző hazai fajaival foglalkozva megállapítja annak válságát. Az olasz és német osztályozási rendszer ismertetése után kimondja a magyar osztályozás reformjának szükségességét. A bizonyítvány nem ad teljes képet a tanulóról; e miatt a jellembírálatot, a szigorúbb magaviseleti jegyet két tizedesig s a szorgalom külön osztályozását tartja szükségesnek. A mai négy osztályzatot nagyon sok, a megítéléskor számba nem vehető mellékkörülmény befolyásolja, úgyhogy azok is megbízhatatlanok. A hibák leküzdésére s a fogyatékosok megszüntetésére a tizedes törtekben való osztályozás bevezetését ajánlja. Az egységes színvonal biztosítására szükséges lenne még a minimális tananyag kijelölése, az egységes tankönyv, tanmenet és módszer elrendelése. Ezután jön a legérdekesebb terve: az érettségi vizsgálat írásbeli dolgozatait idegen szaktanár bírálja felül. A terv kerestülvitelére, amely nehézségekbe ütközik, szintén javaslatot tesz. *Rubinyi Mózes* az irodalomtanításban a tanár egyéniségének fontosságára és a művészeti szempontok kidomborítására hívja fel a figyelmet. *Vincze Frigyes* tanulmánya a legújabb kor magyar közgazdasági irodalmáról a szünidei továbbképző tanfolyamon elhangzott előadás. Az egységes szellem rendkívül nagy jelentőségű a felső kereskedelmi iskolában, amelynek kifejlesztésében a magyar nyelv tanárának is részt kell vennie. De ezzel kapcsolatban súlyos probléma van: lehetséges-e a tananyagot, amely a kis óraszám mellett szinte megvalósíthatatlan feladat elé állítja a tanárt, a legújabb kor közgazdasági irodalmával kibővíteni. Az olvasmányokkal kapcsolatos időnkinti kitérések nem elegendők, hanem a problémát a tanár, a tanuló és az ismeretanyag szemszögéből kell néznünk. A felső kereskedelmi iskolai tanárnak elméletben közgazdaságilag képzettnek kell lennie, hisz csak így képes az egységes szellem létrehozásában közreműködni, közgazdasági multunk néhány alakjának bemutatása viszont a tanuló öntudatát emeli. Ezután bemutatja közgazdasági irodalmunk fejlődését a XVIII. század óta s fejtegetéseit nagy haszonnal olvashatják másfajta iskolák tanárai is. *Urbányi János* érdekes élményeket közöl a felső kereskedelmi iskolai tanárok németországi tanulmányútajáról, *Kincses Elek* nevelési elveit mondja el a magyar és történelem tanításában.

Dr. Veszelka László.